

Aira Rautso maalis Lapimaal pilte ja heitis lassot

Aira Rautso osales Lapimaal aset leidnud rahvusvahelises kunstnike laagris, kust tuli tagasi kuue maali ja parima lassoheitja tiitliga.

Põhjapõdrasarved auhinnaks

"Ma hoidsin lassot käes esimest korda," tunnistab Aira, kes naistest võitis kunstnikele korraldatud lassoheitvõistlused. "Pärast seda, kui olin mõlemal korral märki tabanud, arvati, et olen varemgi selle alaga tegelnud," muigab Aira. Auhinnaks sai võitja põhjapõdrasarved.

"Võistlused korraldas meile Metsamees, nagu ta ise ennast tutvustas," räägib Aira. "Hiljem selgus, et see mees, kellel on suur põhjapõdrakari ja kes elab aastas mitmeid kuid metsas, on samas ka

kunstnik, kellel on linnakodus oma isiklik kunstigalerii."

Mõned päevad varem sai kunstirahvas näha, kuidas heidavad lassot saamidest põhjapõdrakasvatad, kelle kultuurikeskus asub samas linnas, kus suve lõpus toimus kunstnike laager - Põhja-Rootsi väikeses linnas Arvidsjaur. "Keset linna on mitukümmend saamide puumajakest aiaga piiratud territooriumil," kirjeldab Aira kultuurikeskust. "Augusti lõpus toimusid seal saamide pidustused. Üheks osaks sellest olid lassoheitmisvõistlused kõikidele vanuserühmadele, ka mudilastele."

Sellises saami majakeses, ainult et metsas, korraldas Metsamees kunstnikele ka õebimise põhjapõdranahkade peal. "Magamiskotis oli päris soe - keset onni põles lõke," räägib Aira põhjamaistest elamustest.

Elamuseks oli ka ehtne saami joig, mida kunstnikel õnnestus pidustusel ajal kuulda.

Linn täis kunsti

Aira sõnul on Lapimaa linn Arvidsjaur väga kunstilembene koht. "Igal pool on tohutult palju kunsti," räägib Aira. "Isegi garnison, kus me käisime, oli puupüsti kunsti täis - nii maale kui skulptuure. Kohati tundus, et neid on liigagi palju. Ka tavalises koolis olid koridorid maast laeni kaetud huvitavate piltide ja objektidega. Selles väikeses linnas jääb mulje, et iga inimene tegeleb kunstiga või vähemalt tunneb selle vastu huvi. Ka kodudes on tohutult palju kunsti."

Kunstnike laagrit peetakse Arvidsjauris kultuurielu tähtsündmuseks. Kunstnike poolt kaasa toodud töödest korraldati näitus, mille ava-

"Kunstilaager andis enesekindlust," tunnistab Aira Rautso, kes plaanib Lapimaa töödest teha näituse.

misel oli palju rahvast. "Inimesed vaatasid ja küsisid, tundsid siirast huvi selle vastu, mida sa teed ja välja paned. See mõjub meeldivalt," tunnistab Aira. "Päris paljud kohalikud elanikud kasutasid ka võimalust astuda sisse kunstilaagri avatud ateljeesse."

Lapimaa inspireeris

Aira tuli laagrist tagasi kuue maalliga, mis Lapimaa ateljees ühe nädalaga sündinud. "Kuigi laager võimaldas ka hästi puhata, olid töömõtted kogu aeg peas," räägib Aira. "Kui lähed teise keskkonda ja sul on nii palju muljeid, siis tahad tekkinud ideevisid kogu aeg üles tähendada."

Airat inspireeris nii Lapimaa ehe loodus kui kokkupuude saami kultuuriga. "Saami kunsti sai muuseumides päris palju vaadatud, nende käsitööd ja tarbeesemeid, täis põnevaid ornamente," jutustab Aira. "Kuigi sa ei kavatsegi hakata nähtut kopeerima, hakkavad väga tugeva mulje korral nähtud kujundid sind paratamatult kummitama ning ujuvad iseenesest piltidesse."

Esimeste piltidega tegi Aira võõrsil algust öisel ajal. "Ateljee võtmed rippusid nagis - me võisime sinna iga kell minna. Esimest korda jõudsimegi ateljeesse alles südaöö paiku, kuna päeval olid üritused."

Ateljee oli kunstnikel ühine. "Alguses oli see võõras, kuid pärast harjus ära ning kui töö ei edenenu, oli kõrvalseisja toimekusest ning nõuannetest kasu."

Aira on Lapimaa töödega rahul. "Mõni töö pole siiski veel päris valmis," leiab ta. Sellise pildiga on Aira sõnul vaja kõigepealt koos istuda ja teda vaadata. Mõnikord aitavat ka ainult raami ümberpanemisest.

Mitu Lapimaal sündinud ideed ootab aga alles lõuendile kandmist. "Ootangi seda vaba päeva, mil saaks ateljees tööle hakata," räägib Aira, kes Jõhvi kunstikooli õpetajana pole pärast reisi maalimiseks aega leidnud. "Ma tahaks teha Lapimaa töödest näituse."

Aira tunnistab, et kunstnike laager, kus sai eri maadest kokku tulnud kunstnike töid võrrelda ja kus Aira maalid leidsid tunnustust, liisas enesekindlust ja innustas.

Laager, mida korraldab sponsoorite abiga rootslasest kunstnik Olle Martinsson, ongi mõeldud neile, kes pole veel oma kuulsuse tipul ja kellele laager oleks tõukeks, loominguks innustuseks.

Eesti kunstnikel on Olle Martinssoni laagris koht, mida antakse teatepulgana edasi. Aira sai laagrisse minekuks soovitusena oma endiselt õpilaselt Lauri Sillakult, kes oli laagris aasta varem, Lauri omakorda Mati Rautsolt.

Airal tuleb teatepulk edasi anda. "Paar mõtet on, keda soovitada, kuid nime ei tahaks ma veel välja öelda."

TIIA LINNARD
Fotod erakogust

Kunstnik Aira Rautso heitis Lapimaal lassot niisama edukalt kui pildil olevad noored saamid.